

Asia: VN/13615/2019

Lausuntopyyntö valtioneuvoston periaatepäätökseksi liikenneturvallisuusstrategiasta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Suomen Lukiolaisten Liitto (SLL) kiittää lausuntopyynnöstä ja lausuu kunnioittavasti seuraavaa:

SLL pitää tärkeänä periaatepäätöksen sekä sen liitteiden laatimista. Rakenne on selkeä ja erillinen toimenpidesuunnitelma mahdollistaa sen päivittämisen muuta strategiaa joustavammin. Liikenneturvallisuuden nollavisio, eli ettei kenenkään tarvitsisi liikennemuodosta riippumatta kuolla tai loukkaantua vakavasti liikenteessä vuoteen 2050 mennessä, on SLL:n mielestä kannatettava tavoite. SLL kommentoi lausunnolla olevia materiaaleja erityisesti nuoriin kohdistuvien toimien osalta.

Heti ensimmäisessä strategialinjauksessa mainitaan, että liikenneturvallisuuden kokonaisuuteen kuuluvat myös mielenterveys- ja päihdetyö. SLL pitää tätä merkittävänä, sillä mielenterveyteen ja päihteisiin liittyvillä haasteilla ja niiden ehkäisemisellä sekä hoitamisella on iso yhteiskunnallinen merkitys myös liikenneturvallisuuden ulkopuolella, ja on siksi tärkeää saada poikkihallinnollisia toimia aikaan myös liikenneturvallisuustyössä.

SLL kannattaa kolmatta strategista linjausta "Eri toimijoiden liikenneosaamista on lisättävä" sekä sen alaisia toimenpiteitä. Erityisesti toimenpiteet 24–28 sekä 33–34 ovat toisen asteen opiskelijoiden kannalta keskeisiä. Toimenpiteissä on osuvasti huomioitu hyvinvointiosaamisen tärkeä rooli lukion opetussuunnitelman perusteissa ja sen yhteensopivuus liikenneturvallisuusteeman kanssa.

SLL:n mielestä on myös hyvä, että Opetushallitus tukee varhaiskasvatusta, esi- ja perusopetusta sekä toisen asteen koulutusta liikennekasvatuksen toteuttamisessa ja sen huomioimisessa toisen asteen opetussuunnitelmissa. Valmiit materiaalit ja oppaat helpottavat oppilaitosten sekä muiden nuorten

kanssa toimivien työntekijöiden liikennekasvatukseen liittyvää valmistelutyötä ja helpottavat tiedon välittämisessä laadukkaasti ja säännönmukaisesti ympäri Suomen. Kuntien roolin tunnistaminen pitkäjänteisessä liikennekasvatustyössä on keskeinen.

SLL ehdottaa toimenpiteen 35 “Edistetään turvallista liikkumista varhaiskasvatuksessa, esi- ja perusopetuksessa” ulottamista toisen asteen koulutukseen, sillä varsinkin kaupungeissa moni lukiolainen ja ammattiin opiskeleva hyödyntää polkupyörää liikkumiseen. On tärkeää myös kuulla lapsia ja nuoria turvallisten ja sujuvien reittien suunnittelussa.

Lisäksi SLL huomauttaa, että vielä kesällä 2021 strategialuonnoksessa oli toimenpide “Vahvistetaan liikennekasvatuksen osaamista ja roolia nuorisotyössä sekä nuorten harrastustoiminnassa”, joka puuttuu uudesta versiosta. Jää epäselväksi, miksi kyseinen toimenpide on karsittu pois, kun nuorten liikennekäyttäytyminen on nostettu muutoin erityiseksi painopisteeksi strategiassa. SLL toivoo toimenpiteen palauttamista toimenpidesuunnitelmaan, sillä nuorisotyöllä ja harrastustoiminnalla on hyvin keskeinen rooli nuorten arjessa ja elämässä, ja on tärkeää varmistaa, että nuorten kanssa toimivilla ammattilaisilla on käytössään tarvittavaa koulutusta, materiaaleja ja tukea liikennekasvatuksen toteuttamiseen aiemman kirjauksen mukaisesti.

SLL pitää tärkeänä myös asenteisiin vaikuttamista neljännen strategialinjauksen mukaisesti. Oppilaitoksissa ja nuorisotyössä tehtävä asennekasvatustyö tukee strategiassa mainittua asenteiden kehittymistä erityisesti nuorten osalta. Laadukkaat materiaalit ja mielekäs tapa teeman käsittelyyn ovat merkittävässä osassa tätä työtä. Asenteisiin ja kasvatukseen liittyvät toimenpiteet eivät välttämättä tuo nopeita muutoksia liikenteessä tapahtuviin loukkaantumisiin ja kuolemiin, mutta ne ovat tärkeitä keinoja edetessä kohti liikenneturvallisuuden nollavisiota.

SLL on samaa mieltä seitsemännen tavoitteen osalta siitä, että lainsäädännön on tuettava turvallista liikkumista. SLL suhtautuu kuitenkin kriittisesti ainoastaan nuoriin kuljettajiin kohdistuviin rajoitustoimiin, kuten ajokorttilain luonnoksessa esitettyyn 17-vuotiaiden kuljettajien yöajon rajoitukseen. Tästä aiheesta lausunnolla olevassa materiaalissa ei ole mainintoja, mutta SLL haluaa nostaa aiheen esille: Uudistuksilla ei saa vaikeuttaa esimerkiksi syrjäseuduilla asuvien nuorten mahdollisuuksia omaehtoiseen liikkumiseen verrattuna kaupungeissa ja taajamissa asuviin nuoriin. SLL muistuttaa, että oma auto on nuorelle usein ainoa vaihtoehto päästä liikkumaan kouluun, harrastuksiin tai töihin itsenäisesti johtuen joukkoliikenteen puutteesta harvaan asutuilla alueilla, ja osalla pitkien matkojen takia ajot voivat joskus sijoittua myös kello 00–05 välille. Muutoin moitteettomasti liikenteessä toimivalle nuorelle rikkeestä koituva sakko ja ajokielto on tällöin kohtuuton rangaistus.

Lopuksi SLL huomauttaa, että lausuntokierrosten lisäksi hankeasiakirjoista ei käy ilmi, että lapsia ja nuoria olisi laajemmin kuultu tai osallistettu liikennestrategian tai sen toimenpidesuunnitelman valmistelussa. Asiakirjoissa on lukuisia lapsiin ja nuoriin suoraan sekä välillisesti vaikuttavia

toimenpiteitä, ja tällaisissa tapauksissa lapsia ja nuoria tulee kuulla (mm. perustuslaki 6 §, nuorisolaki 24 §).

Lisätietoja lausunnosta antaa:

Sosiaalipoliittinen asiantuntija Iiris Hynönen (iiris.hynonen@lukio.fi)

Hynönen Iiris
Suomen Lukiolaisten Liitto